

ТУРИСТИЧНА ПОЛІТИКА В МЕКСИЦІ

Грицак Ю.П., 2013 р.

Надруковано у книгах:

1. Особливості формування та реалізації туристичної політики держави: міжнародний, національний, регіональний досвід: монографія / кол. авт.; за ред. А. Ю. Парфіненка. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 280 с. – розділ 2.10, с. 177-190.
2. Туристична політика зарубіжних країн: підручник / кол. авт.; за ред. А. Ю. Парфіненка. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 220 с. – розділ 2.10, с. 137-148.

Офіційна назва країни	Мексиканські Сполучені Штати (Estados Unidos Mexicanos)
Форма правління	федеративна республіка
Площа	1864 тис. км ²
Столиця країни	Мехіко (19,5 млн. жителів)
Валюта	песо
Офіційна мова	іспанська
Чисельність населення	116,2 млн. осіб
ВВП на душу населення	15300 дол. США
Релігійний склад	Католики 83%
Основні туристичні центри країни	1. Канкун - Рив'єра Майя (7,5 млн.) 2. Мехіко (5 млн. тільки іноземних) 3. Пуерто Вальєрта (6 млн.) 4. Лос Кабос (3,5 млн.) 5. Гвадалахара (3,5 млн.) 6. Акапулько (3,5 млн.) 7. Монтеррей (2,8 млн.) 8. Масатлан (1,6 млн.) 9. Оахака (1,2 млн.) 10. Пуебла (1,7 млн.)
Кількість прибуттів (2012)	23,4 млн. осіб
Доходи від туризму (ВВП галузі, 2012)	66,6 млрд. дол. США
Доходи від іноземного туризму (2012)	12,7 млрд. дол. США
Кількість зайнятих в сфері туризму	6713 тис. осіб
Рейтинг конкурентоспроможності в сфері туризму і подорожей	44 місце

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРАЇНИ

Мексика, офіційно Мексиканські Сполучені Штати (Estados Unidos Mexicanos) – країна в Північній Америці, яка межує на півночі зі Сполученими Штатами Америки, на півдні з Гватемалою і Белізом. Країна була колискою древніх цивілізацій Нового Світу.

Мексика омивається на заході Тихим океаном, на південному сході Карибським морем та на сході Мексиканською затокою. Мексика геополітично ніколи не вважалася центральноамериканською країною, хоча Юкатанський півострів і межуючі території (% території країни) географічно знаходяться у Центральній Америці.

Мексиканські Сполучені Штати складаються з 31-го штату та одного федерального округу навколо міста Мехіко. Державний устрій – федеративна

демократична республіка на чолі з президентом, який обирається загальним прямим голосуванням строком на 6 років. Законодавча влада здійснюється Національним конгресом (Congreso de la Union), який складається з двох палат: палати депутатів (Camara de Diputados) і сенату (Senado). Сенат обирається також загальним прямим голосуванням строком на 6 років за системою пропорційного представництва.

Діюча конституція країни прийнята у 1917 році після жорстокої громадянської війни 1910–1917 років (фактично до 1920 року). Людські втрати за період цієї війни склали від 0,5 до 2 млн. осіб при тому, що населення країни складало лише 15 млн. чоловік (тобто загинув кожний восьмий).

Штати мають свої конституції, законодавчі збори і губернаторів. Губернатори штатів обираються прямим голосуванням строком на 6 років і не можуть бути переобраними. Голова столичного федерального округу починаючи з 1997 року також обирається прямим голосуванням населення (до того часу призначався президентом).

Державний прапор Мексики – прямокутне полотнище (2:3), що складається з трьох рівновеликих вертикальних смуг зеленого, білого і червоного кольору. Посередині білої смуги розміщується державний герб країни. Зелений колір на прапорі означає надію, а також багатство хороших ґрунтів Мексики. Білий символізує чистоту, мир і релігію, а червоний – кров, що була пролита за незалежність країни, а також єдність.

Державний герб – На ньому зображений орел, який, сидячи на кактусі, шматує змію. Герб обрамлений двома зеленими гілками – дубовою – символ республіки, і лавровою – символ безсмертя героїв.

Державне свято: 16 вересня – День проголошення Незалежності (1810 р.).

Мексика – член ООН, МВФ, Організації Американських Держав (ОАД), СОТ, МБРР, ЄБРР, ЄС (спостерігач), ЮНЕСКО, ЮНІДО, ІКАО, ЕКОСОС, ОЕСР, АТЕС, Всесвітньої туристичної організації, SELA (Латиноамериканська економічна система), ALADI (Латиноамериканська асоціація інтеграції) та ін.

Мексика – п'ята за величиною країна на американському континенті та 14-та у світі. За чисельністю населення – 116,2 млн. чіл. (2013 рік) – Мексика займає 7-е місце в світі. За 100 років населення збільшилося майже в 10 разів. Нині це найбільша іспаномовна країна миру: для 93% жителів іспанська є рідною мовою, ще 6% мексиканців – двомовні (говорять іспанською та якоюсь з 50 індіанських мов).

У расовому відношенні 60% населення складають іспано-індіанські метиси (ладино), 30% – індіанці різних племен, 9% – білі (креоли). За релігією 83% жителів є католики, 8% – протестанти, 5% – атеїсти, 3% – язичники. У минулому католицьке духовництво мало величезний вплив на всі аспекти повсякденного життя мексиканців, але на даний час більшість з них веде світський спосіб життя. У сільських районах Мексики католицизм переплівся з місцевими культами і придбав екзотичні форми (наприклад, у ряді місць існує ритуал пригощання святих «кока-колою»).

Природний приріст населення знизився до 1,1% за рік, середня кількість дітей на жінку тепер складає 2,25. Урбанізація продовжується: частка міського населення досягла вже 80% (близько 90 млн. чіл.), при цьому більш за третину городян мешкають в п'яти найбільших агломераціях – Мехіко (19,5 млн.), Гвадалахара (4,4 млн.), Монтеррей (3,9 млн.), Пуебло (2,3 млн.) і Тіхуана (1,7 млн. осіб).

Мексика – країна еміграції. Коефіцієнт чистої міграції складає –3,11 мігрантів на 1000 жителів. Щорічно за рубіж (переважно до США) переселяються понад 350 тис. мексиканців. Чисельність мексиканської діаспори в США вже перевищує 32 млн. осіб.

Сучасна Мексика – індустріально-аграрна країна. Основні галузі економіки: харчова, тютюнова, хімічна, сталеплавильна, нафтова, гірнична, текстильна та легка промисловість, моторобудівна, туризм. У сільському господарстві переважають дрібні фермерські господарства, зрошування залишається однією з серйозних проблем. До найважливіших продовольчих культур відносяться кукурудза, пшениця, рис, ячмінь, маїс і сорго; до інших важливих експортних культур – фрукти і овочі, особливо помідори, апельсини, манго, банани, кава.

Темпи економічного зростання Мексики достатньо високі: 4% в 2012 р., 3,9% в 2011, 5,6% в 2010 р. По доходу на душу населення – 15300 міжнародних дол. за паритетом купівельної спроможності – Мексика удвічі перевершує Україну (7600 дол. в 2012 р.). Проте розподіл доходу укр. нерівномірний.

Економічно активне населення (ЕАН) налічує 51 млн. осіб. З них 13,7% зайнято в сільському господарстві, 23,4% – в промисловості і будівництві, 62,9% – у сфері послуг. Рівень безробіття дорівнює 5% (2012 р.), проте неповна зайнятість серед тих, що працюють, досягає 25%. Продуктивність праці в сільському господарстві в 4 рази нижче середньої по країні, тому 51,3% мексиканців живе нижче рівня бідності (2012 р.).

Доступ до чистої питної води має 97%, до каналізації – 87% населення. Даних про розмір житлової площі на людину немає. Споживання електроенергії на душу населення досягло 2000 кВт-годин за рік, що в 2 рази менше, ніж в Україні, та в 7 разів менше, ніж в США. Забезпеченість мексиканців автомобілями складає 275 машин на 1000 жителів, що в 1,6 рази вище, ніж в Україні.

За рівнем соціального розвитку Мексика поступається як США, так і Україні. Письменність населення старше 16 років тут складає 86%, обхват молоді середньою освітою – 72%, вищою освітою – 28% (в Україні 100%, 86% і 80% відповідно). З мексиканців старше 25 років не мають освіти 9,3%, мають середню освіту 39%, вищу – 18% (в Україні відповідно 0%, 50% і 38%). Чисельність вчених у Мексиці на 1 млн. жителів оцінюється в 350 осіб, тоді як в Україні – 1350 осіб, у США – 4700 осіб.

Відсутність зручного транспортного зв'язку, що обумовлювалося особливостями рельєфу країни, тривалий час гальмувала економічний розвиток країни. Нині Мексика має відносно непогану транспортну інфраструктуру. З 366 тис. кілометрів автошляхів 1/3 вже мають тверде покриття, а 6300 км – це швидкісні автомагістралі. Головною автомагістраллю країни є Панамериканське шосе, що проходить від Сьюдад-Хуареса на півночі (із США) через столицю до Сьюдад-Куаутемока на півдні (далі – по країнах Латинської Америки). Інші важливі автошляхи йдуть з Мехіко в Тіхуану, Акапулько, Веракрус і Меріду. Довжина залізниць Мексики становить 18 тис. км

Протяжність берегової лінії країни складає 9330 км. На побережжі розташовуються декілька десятків обладнаних портів, морський транспорт здійснює близько 60% зовнішнього вантажообігу. Морські перевезення традиційно зосереджені у портах Веракрус і Акапулько. Крім того, великими є порти Тампіко, Коацакоалькос, Прогресо, Саліна-Крус, Масатлан, Мансанільо, Гуаймас, Енсенада, Ла-Пас і Санта-Росалія.

За кількістю аеродромів (1724 аеродроми) країн займає 3-є місце в світі після США і Бразилії. З них 249 аеродромів мають бетонні злітно-посадочні смуги, а 42 приймають важкі і реактивні літаки. Дві головних авіакомпанії – «Аеромехіко» і «Мехісана» мають в своєму розпорядженні велику мережу авіаліній всередині країни і здійснюють польоти в США, країни Європи і Латинської Америки. 32 міжнародних і 30 внутрішніх аеропортів обслуговують також інші численні міжнародні і місцеві авіакомпанії.

2. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ

Початок державного регулювання розвитком туризму в Мексиці відноситься до 1928 року, коли у складі Міністерства внутрішніх справ був створений відділ (управління) туризму. Завданням відділу ставилося дослідження проектів, які сприятимуть збільшенню прибуттів іноземних туристів до країни.

Вже в 1930 році був ухвалений перший закон про туризм і утворена перша Національна комісія з туризму. У 1933 році сформовано Департамент туризму у складі Міністерства економіки і Міжвідомча рада з туризму. У 1934 на Національний комітет з туризму покладено відповідальність за керівництво, регулювання і координацію всіх питань, пов'язаних з туризмом, включаючи залучення приватних компаній. У 1937 році в 15 регіонах країни, що представляють найбільший інтерес, створено територіальні управління з туризму.

У 1956 році з метою реалізації проектів, направлених на поліпшення туристичної інфраструктури, створений Гарантійний фонд по розвитку туризму (FOGATUR). У 1959 видано указ про створення національних туристичних місць і поселень та проведення досліджень на цю тему. В 1975 році Департамент туризму перетворений в Міністерство туризму на чолі з міністром (державним секретарем), який підкоряється безпосередньо Президентові Мексики.

Після ухвалення в 1980 році нового Федерального Закону про туризм багато повноважень і обов'язків з федерального міністерства перейшло до регіональних структур.

Відповідно до Закону *федеральне Міністерство туризму* Мексики (SECTUR) відповідає за вирішення наступних питань:

- I. Розробка і проведення національної політики розвитку туризму;
- II. Координація розвитку туризму на регіональному і міжвідомчому рівнях;
- III. Участь в роботі Головних консультативного і технічного комітетів;
- IV. Реєстрація постачальників туристичних послуг;
- V. Визначення загальних критеріїв для встановлення податкових пільг, необхідних для розвитку туризму, управління їх реалізацією, моніторинг і оцінка результатів;
- VI. Обґрунтування і встановлення цін і тарифів на туристичні товари і послуги федеральної державної адміністрації;

VII. Спостереження на федеральному і місцевому рівнях за правильним застосуванням затверджених або зареєстрованих цін і тарифів;

VIII. Стимулювання утворення державних, приватних або змішаних асоціацій, комітетів і рад зеленого туризму;

IX. Подача в Міністерство економіки пропозицій і проектів по залученню іноземних інвестицій в розвиток туризму і туристичних послуг;

X. Регулювання і стимулювання мерів по захисту туризму, моніторинг за їх здійсненням на федеральному, міжвідомчому і місцевому рівнях.

XI. Заохочення і сприяння розвитку зарубіжного туризму за узгодженням з Міністерством закордонних справ;

XII. Заохочення і організація навчання, досліджень і технологічного розвитку у сфері туризму в спільно з Міністерством народної освіти;

XIII. Розповсюдження інформації про організаторів туристичної діяльності, сприяння взаємодії суспільного і приватного секторів;

XIV. Сприяння, координація і організація виставок, конференцій, екскурсій, прослуховувань, виступів і інших традиційних і фольклорних подій по туристичних визначних пам'ятках;

XV. Встановлення і зміна категорій туристських послуг з видів і галузей;

XVI. Встановлення внутрішнього розпорядку установ туристичних послуг;

XVII. Ведення статистики туризму;

XVIII. Заохочення, підтримка і координація діяльності постачальників туристичних послуг;

XIX. Проектування, заохочення і підтримка розвитку туристичної інфраструктури за участю приватного і суспільного секторів;

XX. Встановлення і застосування видів і розмірів штрафів за недотримання і порушення положень в області туризму.

Організаційна структура Міністерства туризму представлена наступними підрозділами:

– Директорат з туристичної діяльності (Subsecretaria de Operacion Turistica), що включає чотири управління: по регіональних програмах, розвитку туристичного продукту, вдосконаленню регулювання, розвитку культурного туризму;

– Директорат з питань планування туризму (Subsecretaria de Planeacion Turistica), що складається з двох управлінь: інформаційно-аналітичного і стратегічного планування;

- Директорат з питань інновацій і якості (Subsecretaria de Innovacion y Calidad), що включає три управління: адміністративне, інституційного розвитку і координації туристичних послуг
- Генеральний директорат по регіональних програмах (Borega);
- Центр комплексних туристичних послуг (Centro Integral de Atencion al Turista – CIAT);
- Корпорація «Зелені Ангели» (Corporacion Angeles Verdes);
- Центр передових досліджень в області туризму (Centro de Estudios Superiores de Turismo – CESTUR);
- Рада Мексики з розвитку туризму (Consejo de Promocion Turistica de Mexico);
- Національний фонд розвитку туризму (Fondo Nacional de Fomento al Turismo – FONATUR).

Діяльність *Генерального директорату по регіональних програмах (Borega)* сфокусовано на просуванні шести регіональних програм («Північна Мексика», «Мир Майя», «Дорога Богів», «Колоніальні скарби», «У серці Мексики», «Пляжні центри») і програми «Магія міста» для 32 міст країни. Директорат координує й об'єднує зусилля і ресурси організацій і властей, що беруть участь в цих маркетингових програмах, направлених на зростання туристичного попиту і прискорення регіонального розвитку.

Центр комплексних туристичних послуг (CIAT) цілодобово надає клієнтам інформацію і рекомендації про напрями, визначні пам'ятки і туристичні послуги по телефону, особисто, поштою і електронній пошті. Інформація охоплює абсолютно всі аспекти туризму в Мексиці.

Корпорація «Зелені ангели», що діє з 1960 року, – це цілодобовий добре оснащений дорожній патруль, що надає безкоштовну допомогу і придорожні послуги туристам – учасникам дорожнього руху. Щодня «Зелені ангели» контролюють 60000 км. дорогий на 262 шосе країни.

Центр передових досліджень в області туризму (CESTUR) займається:

- збором, обробкою та розповсюдженням туристичної інформації. Діє налагоджена електронна довідкова система туризму CEDOC, що надає запрошувану інформацію максимум через добу;
- складанням Національного плану розвитку (НПР) у сфері туризму;
- організацією допомоги особам мексиканського походження, що проживають за кордоном або що повертається до Мексики (програма

PAISANO-SECTUR). Такі пункти допомоги розташовані в прикордонних районах, аеропортах та автовокзалах у 20 штатах країни;

- організацією допомоги для бізнес-туризму (конференцій, конгресів, інсентів-турів, виставок, ярмарків тощо), зокрема з наданням нульової ставки ПДВ;

- стандартизацією і сертифікацією туристичних послуг і підприємств;

- акредитацією екскурсів і реєстрацією акредитованих гідів;

- підготовкою і перепідготовкою фахівців з туризму;

- вдосконаленням корпоративної етики у сфері туризму.

Національний фонд розвитку туризму (FONATUR) організовує збір і підготовку інвестиційних пропозицій і фінансування найрізноманітніших проектів розвитку галузі, перш за все туристичної інфраструктури. Частка держави досягає 55% від всіх інвестицій в економіку туризму Мексики.

Для контролю за виконанням Національного плану розвитку діє *Виконавчий комітет по туризму* (СЕТ) – міжвідомча комісія, яка розглядає і вирішує питання, пов'язані з конкуренцією в туризмі, а також виступає як консультативний орган по питаннях туристичного бізнесу.

Комітет складається з дев'яти робочих груп за участю представників влади і приватного сектора: спортивне рибальство, розміщення інвестицій в туризм, туристичний транспорт і інфраструктура, пригодницький й екологічний туризм, мисливський туризм, морський туризм, круїзний туризм, діловий туризм, культурний туризм. Наприклад, членами робочої групи по спортивному рибальству є представники Секретаріату сільського господарства, тваринництва, сільського розвитку, рибальства і продовольства, Департаменту військово-морського флоту, Департаменту з охорони довкілля і природних ресурсів, Національного комітету з рибного господарства і аквакультури, Національної комісії природних територій, що охороняються, Національного фонду розвитку туризму.

Окрім федерального міністерства в кожному з 31 штатів Мексики є *регіональні Міністерства туризму*. Вони фінансуються з бюджетів штатів, регулюють і контролюють туристичну діяльність безпосередньо на місцях, утримують численні інформаційні центри на своїй території, беруть участь в реалізації місцевих і міжрегіональних програм розвитку.

Основне завдання, позначене президентом перед , – перетворити Мексику для туристів в пункт призначення світового класу.

3. НЕДЕРЖАВНІ ОБ'ЄДНАННЯ В ТУРИЗМІ

На даний час у туристичному бізнесі Мексиці діють кілька тисяч приватних і змішаних підприємств. Більша частина з них бере участь в діяльності національних об'єднань підприємців і підприємств. Серед таких об'єднань найбільш впливовими є:

- Асоціація інвесторів готелів і туристичних компаній (AIHET);
- Асоціація «Туристичні послуги» (AMAIT);
- Асоціація розвитку мексиканських курортів (AMDETUR);
- Мексиканська асоціація готелів і мотелів (AMHM);
- Мексиканська асоціація туристичних вокзалів (AMMT);
- Мексиканська асоціація професіоналів по ярмарках, виставках і конференціях (AMPROFEC);
- Мексиканська асоціація аквапарків і курортів (AMPABA);
- Мексиканська асоціація готельних мереж (ANCH);
- Національна повітряно-десантна палата (CANAERO);
- Національна палата автомобільних перевізників і туризму (CANAPAT);
- Національна торговельно-промислова палата харчування і ресторанів (CANIRAC);
- Національна федерація асоціацій туристичних агентств (CONAAV);
- Федерація історичних маєтків, ферм і готелів Мексики;
- Мексиканська асоціація суднових агентів і перевізників (AMANAC).

Перелічені асоціації і палати, а також кілька незначних об'єднань входять до створеної у 1988 році *Національної ділової ради з туризму* (CNET, <http://www.cnet.org.mx/>). Ця Ділова Рада регулярно проводить асамблеї, конференції, зустрічі, видає бізнес-огляд «Панорама туристичної діяльності» тощо. У її складі діють чотири постійні комісії: з охорони навколишнього середовища, з конституції і статуту Ради, зі створення Конфедерації туризму Мексики, з туристичної інформації й аналізу. За 25 років існування Рада зробила відчутний внесок до зростання і стійкого розвитку туризму в країні.

Для заохочення наукових досліджень в сфері туризму створено змішаний *Фонд для досліджень, розробок і технологічних інновацій* в області туризму. Він підтримує наукові заклади і окремих науковців по таких основних напрямках: вимірювання туристської діяльності, вплив туризму на соціальний розвиток в Мексиці, впровадження і оцінка державної політики у сфері туризму, управління туристичним бізнесом.

4. РІВЕНЬ РОЗВИТКУ І КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

У 2012 році прямий внесок індустрії туризму до ВВП Мексики склав 66,6 млрд. дол., або 5,8% ВВП, повний внесок туризму – 143,9 млрд. дол., або 12,5% ВВП. Безпосередньо в обслуговуванні туристів було зайнято 3,2 млн. працівників (6,6% робочої сили), а з урахуванням суміжних галузей – 6,7 млн. працівників, або 13,9% робочої сили. Темп зростання доходу безпосередньо в індустрії туризму склав +4,5%, в економіці туризму - +3,9%.

У попередні роки темпи зростання галузі були нестійкими, коливаючись від –12% до +4,3%. Очікується, що в найближчі 10 років щорічний темп зростання утримається на рівні +4,5% по доходу і +2,5% в зайнятості, що вище, ніж у середньому по країні. Тоді в 2020-і роки економіка туризму забезпечуватиме 13–16% зайнятості та доходу країни.

На туристичний експорт доводиться 3,3% всього експорту Мексики, зокрема 61% від експорту послуг. Чисельність іноземних туристів, які перебували у Мексиці більше доби, досягла 24 млн. осіб. Вони витратили в Мексиці 12,5 млрд. дол., або по 533 дол. з людини. Середньорічний темп зростання в'їзного турпотoku складає 6-7%; це викликає пропорційне зростання інвестицій в туристичну інфраструктуру.

Крім іноземних туристів країну щорічно відвідують 5–6 млн. пасажирів круїзів та 45–50 млн. екскурсантів у прикордонній зоні, насамперед з США. Кожний круїзер залишає в Мексиці 90–100 доларів, а прикордонний екскурсант – 30–35 доларів. Тобто прикордонне пересування приносить країні біля 2 млрд. доларів доходу.

На індивідуальний туризм припадає 90,5% туристичного споживання, на діловий туризм – 9,5%, на в'їзний (іноземний) – 12,4%, на виїзний – 9,7%, на внутрішній туризм – 87,6%. За величиною валютної виручки для країни туризм стоїть на третьому місці (після експорту нафти і робочої сили).

На кожен мільйон доларів туристичних витрат в країні створюється 66 нових робочих місць: 30 – в індустрії туризму, 24 – в суміжних галузях, 12 – в похідних. Це по ефективності перевершує решту всіх галузей економіки, окрім освіти. Середній же мультиплікатор (зайнятість + дохід + інвестиції) в туризмі опиняється найвищим.

Зі сказаного стає зрозумілим, чому туризм оголошений в Мексиці пріоритетною галуззю народного господарства, і уряд прикладає максимум зусиль для забезпечення «стовпового шляху» для його зростання і розвитку.

Таблиця 1

Економічні показники туристичної діяльності у Мексиці

Млрд. песо (у цінах 2012 р.)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2023
1. Туристичний експорт	194,8	195,2	193,9	175,7	158,1	169,1	182,0	335,5
2. Внутрішні туристичні витрати (включаючи державні)	1251,4	1253,3	1070,7	1145,9	1141,4	1189,2	1225,2	1855,3
3. Внутрішнє туристичне споживання (= 1 + 2)	1446,2	1448,5	1264,6	1321,6	1299,5	1358,2	1407,2	2190,8
4. Закупівлі туристичних організацій, включаючи імпорт товарів (ланцюгова реакція)	-481,0	484,0	-423,1	-443,8	-438,5	-458,8	-475,2	-
5. Прямий внесок туризму у ВВП (=3 + 4)	965,3	964,5	841,4	877,8	861,0	899,4	932,0	1450,3
Інший кінцевий вплив (непрямий і викликаний)								
6. Внутрішня ланцюгова реакція	445,9	445,5	388,7	405,5	397,7	415,4	430,5	669,9
7. Капіталовкладення	287,4	255,8	263,6	230,6	220,0	228,2	245,2	464,6
8. Державні витрати на розвиток туристичної індустрії	60,9	63,7	67,0	70,1	69,7	71,8	75,2	109,5
9. Імпорт товарів непрямого споживання	-79,1	-69,8	-43,3	-44,3	-49,6	-53,8	-55,3	-96,5
10. Індукція	428,2	419,6	387,9	386,4	372,5	384,1	400,8	614,9
11. Загальний внесок туризму у ВВП (=5 + 6 + 7 + 8 + 9 + 10)	2108,5	2079,3	1905,2	1926,1	1871,3	1945,2	2028,3	3212,8
Зайнятість (тис. роб.)								
12. Пряма зайнятість в індустрії туризму	3551,6	3608,0	3094,8	3129,8	3042,2	3196,0	3264,5	4046,8
13. Загальна зайнятість в економіці туризму	7585,3	7506,1	6812,6	6701,3	6441,8	6712,8	6913,1	8637,9
Інші показники								
14. Витрати на виїзний туризм	137,1	135,7	134,5	125,5	124,7	132,3	140,6	257,3

Індекси конкурентоспроможності країн світу в сфері туризму з 2004 року розраховуються в рамках програми Всесвітнього Економічного Форуму по встановленню ступеня глобальної конкурентоспроможності країн.

За 2012 рік *Індекс конкурентоспроможності Мексики* в туризмі склав 4,4 бали (максимум – 7 балів). В рейтингу конкурентоспроможності країна зайняла 43-є місце серед 140 країн світу, за чотири роки піднявшись вгору на 7 позицій.

Якщо розбити цей показник на субіндекси (складові загального індексу), то Мексика має незначну конкурентну перевагу в розділі «Людські, культурні і природні ресурси туризму» (місце 15, бал 5,0). По окремих індикаторах Мексика має невелику перевагу по природних ресурсах (8-е місце, 5,4 бали), культурних ресурсах (21-е місце), цінової конкурентоспроможності (33-е місце), пріоритетності розвитку галузі (34-е місце).

Таблиця 2

Структура Індексу конкурентоспроможності туризму (ІКТ) Мексики

Індекс конкурентоспроможності туризму (ІКТ) Мексики	Місце (зі 140)	Бал
<i>ІКТ 2013 року</i>	44	4,5
<i>ІКТ 2011 року</i>	43	4,4
<i>ІКТ 2009 року</i>	51	4,3
А. Законодавча база туризму	83	4,4
1. Політичні норми і правила	54	4,7
2. Екологічні можливості	105	4,2
3. Безпека і захищеність	121	3,7
4. Здоров'я і гігієна	72	4,7
5. Пріоритетність туризму	34	5,0
В. Умови бізнесу і інфраструктура туризму	61	3,9
6. Інфраструктура авіатранспорту	49	3,8
7. Наземна транспортна інфраструктура	69	3,6
8. Інфраструктура туризму	61	4,4
9. Інфраструктура зв'язку	78	2,9
10. Цінова конкурентоспроможність туристської індустрії	33	4,9
С. Людські, культурні і природні ресурси туризму	15	5,0
11. Людські ресурси	53	5,0
Освіта і навчання	53	4,9
Наявність компетентної робочої сили	65	5,1
12. Схильність до туризму	65	4,6
13. Природні ресурси	8	5,4
14. Культурні ресурси	21	5,1

Головні конкурентні недоліки туристської індустрії Мексики – безпека і захищеність (121-е місце, 3,7 бали), екологічні можливості (105-е місце), інфраструктура зв'язку (78 місце, 2,9 бала), здоров'я і гігієна (72-е місце), наземна транспортна інфраструктура (69-е місце).

Опитування директорів великих компаній показує, що для ведення туристичного бізнесу в Мексиці найбільші проблеми створюють державна

бюрократія, фінансування, корупція, злочини та крадіжки, податкові правила і ставки, трудові обмеження та недостатньо розвинута інфраструктура.

Дійсно, за рейтингами 2010–12 років, які засновано на кількості вбивств на душу населення, Мексику визнано однією з найнебезпечніших для туристів. П'ять з мексиканських міст – Сьюдад-Хуарес, Акапулько, Торреон, Чиуауа і Дуранго – виявилось у першій десятці небезпечних для туристів міст світу.

Екологічні проблеми пов'язані головним чином з особливостями рельєфу країни: міста розташовані в міжгірських котловинах, де застоюватиме забруднене повітря й утворюється смог. Це є бідойо Мехіко, Гвадалахари, Пуебло, Монтеррея, Чиуауа, Оахаки та багатьох інших міст. Однак на побережжі місцевість добро продувається, проблем із забрудненням атмосфери тут немає.

Сучасні недоліки з інфраструктурою зв'язку – справа, що легко поправимо в умовах стрімкого зростання сотового радіозв'язку й Інтернету. Але поліпшення наземної транспортної інфраструктури і системи охорони здоров'я потребує часу та великих капіталовкладень.

Враховуючи результати порівняльних оцінок, нова національна політика Мексики в області туризму спиратиметься на чотири ведучих принципи:

- законодавчі і галузеві перетворення на користь туризму;
- інновації і конкурентоспроможність;
- розвиток і просування;
- стійкість і соціальне благополуччя.

5. СТРУКТУРА ТУРПОТОКУ

Мексика є одним з найбільших туристичних центрів у світі – зокрема, серед латиноамериканських країн Мексика є найпопулярнішою країною для іноземних туристів. Найвідоміші пам'ятки Мексики – це древні мезоамериканські руїни, колоніальні міста і популярні морські курорти. Помірний клімат і унікальна культура, що уявляє собою сплав європейської (особливо іспанської) і мезоамериканської культур, також робить Мексику привабливим туристичним напрямом. Пікові сезони для туризму в країні – грудень і в розпал літа.

Основним «постачальником» туристів до Мексики є США – майже 8,5 млн. туристів. Далі йдуть Канада – 1,5 млн., Іспанія – 280 тис., Великобританія – 360 тис., Аргентина і Бразилія – по 250 тис. Франція – 200 тис., Німеччина,

Колумбія й Італія – по 170 тис. (2012 рік). Гості з цих країн складають 87% від загальної кількості іноземних туристів.

Також, у 2012 році Мексику відвідали 77 тис. росіян, 86 тис. японців, по 48 тис. китайців і корейців. 42% туристів, що приїжджають до Мексики мають щорічний дохід від 30 до 50 тисяч доларів, 15% – від 50 до 60 тисяч, 15% – понад 60 тисяч доларів.

Статистика показує, що дві третини іноземних туристів приїжджають до Мексики заради відвідування десяти її визначних пам'яток і об'єктів. Ось їх список:

1. Канкун - Рив'єра Майя (півострів Юкатан) – щорічно біля 2,7 млн. іноземних і до 5 млн. вітчизняних туристів;
2. Лос Кабос (Південна Каліфорнія, тихоокеанське побережжя) – більше 1 млн. іноземних і 2,5 млн. вітчизняних туристів;
3. Мехіко (федеральний округ) – до 5 млн. іноземних туристів;
4. Пуерто Вальярта (штат Халіско, тихоокеанське побережжя) – більше 1 млн. іноземних і до 5 млн. вітчизняних туристів;
5. Гвадалахара (штат Халіско) – більше 1 млн. іноземних і 2,5 млн. вітчизняних туристів;
6. Акапулько (штат Герреро, тихоокеанське побережжя) – 100–150 тис. іноземних і більше 3,5 млн. вітчизняних туристів;
7. Монтеррей (штат Нуево-Леон) – більше 300 тис. іноземних і 2,5 млн. вітчизняних туристів;
8. Масатлан (штат Сіналоа, тихоокеанське побережжя) – 400 тис. іноземних і до 1,2 млн. вітчизняних туристів;
9. Оахака (штат Оахака, тихоокеанське побережжя) – до 200 млн. іноземних і до 1 млн. вітчизняних туристів;
10. Пуебла (штат Пуебла, біля Мехіко) – до 150 тис. іноземних і до 1,5 млн. вітчизняних туристів;

6. ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

<http://www.atlasturistico.sectur.gob.mx/AtlasTuristico/pdf/>
http://www.atlasturistico.sectur.gob.mx/atm_en/estadisticas_en.html
<http://www.cnet.org.mx/>
<http://www.datatur.sectur.gob.mx/Datatur3>
http://www.sectur.gob.mx/en/secturing/sect_2_home
http://www.sectur.gob.mx/en/secturing/sect_5676_statistical_informat
http://www.shcp.gob.mx/egresos/sitio_pbr/paginas/conceptualizacion.aspx
http://www.travel.state.gov/travel/cis_pa_tw/cis/cis_970.html
<http://www.visitmexico.com/en/>

<http://www.ca.wikipedia.org/wiki/M%C3%A8xic#Turisme>
<http://www.inegi.org.mx/inegi/default.aspx>
<http://www.tcc.com.ua>
<http://www.unwto.org/facts/eng/ITA&TR.htm>
<http://www.weforum.org/ttcr08browse/index.html>
<http://www.world-tourism.org>

<http://www.amazingmexico.ru/>
<http://www.explorandomexico.com.mx/city/>
<http://www.go2mexico.com>
<http://www.knowmexico.com>
<http://www.lonelyplanet.com/mexico>
<http://www.mexconnect.com>
<http://www.mexicocity.gob.mx>
<http://www.mexicodiscover.com/>
<http://www.mexicoscoppercanyon.com>
<http://www.mexique-fr.com>
<http://www.republicmexico.com/about>
<http://www.tourbymexico.com>

<http://www.imageshack.us>
<http://www.mexico24.ru>
<http://www.travel.ru>
<http://www.travel.rian.ru>

Даринський А.В. Географія туризму в Латинській Америці. - СПб., 2003.

7. ДОДАТКИ (дивись нижче)

Рис. 1. Міста та штати Мексики

LLEGADA DE TURISTAS A ESTABLECIMIENTOS DE HOSPEDAJE POR ENTIDAD FEDERATIVA CATEGORÍA TURÍSTICA DE 1 A 5 ESTRELLAS 2011

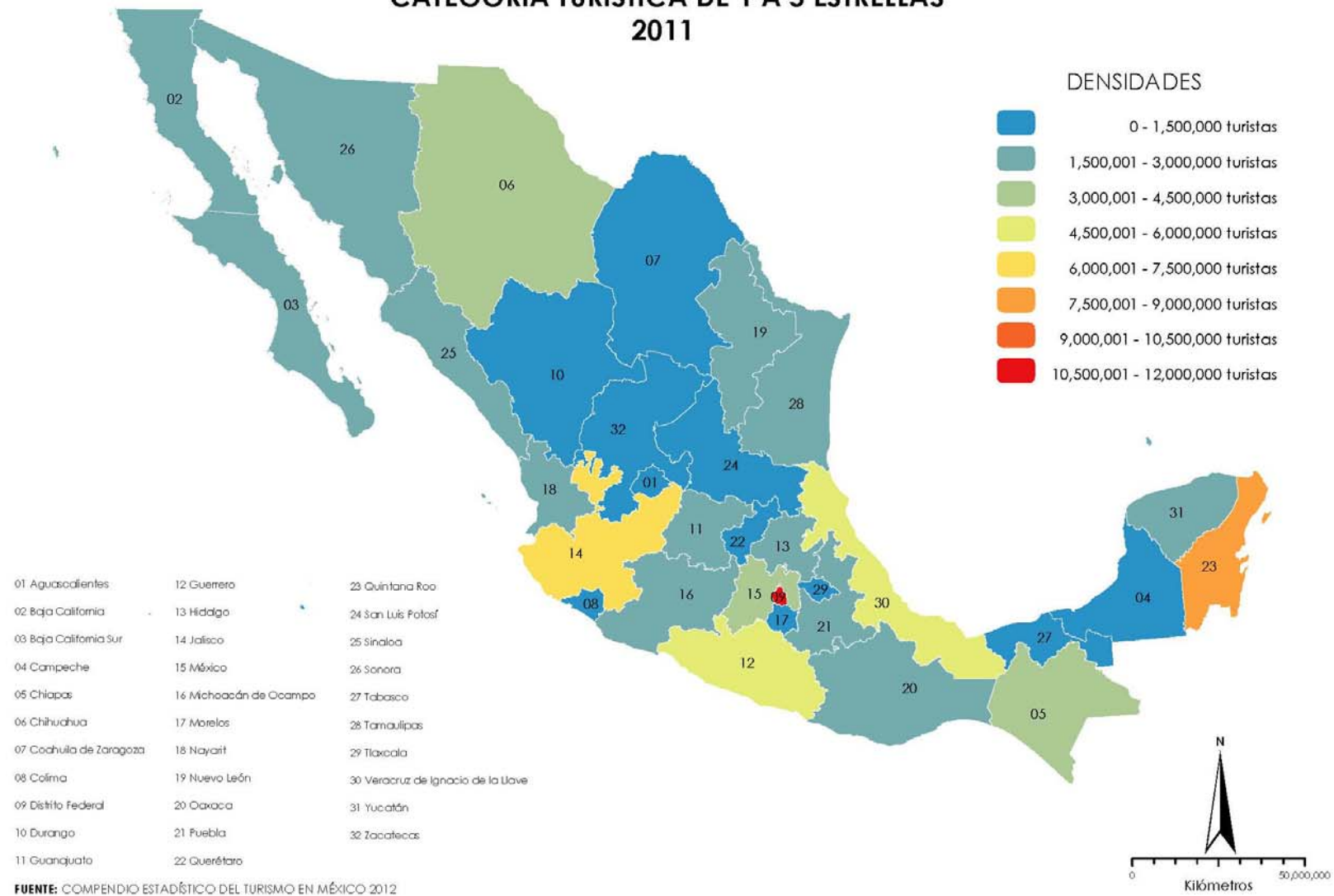

Рис. 2. Прибуття туристів до зареєстрованих закладів проживання 1-5 категорій по регіонах Мексики в 2011 році

CUARTOS EN UNIDADES DE HOSPEDAJE REGISTRADOS POR ENTIDAD FEDERATIVA 2011

Рис. 3. Кімнати в зареєстрованих закладах проживання по регіонах Мексики в 2011 році

ESTABLECIMIENTOS DE HOSPEDAJE REGISTRADOS POR ENTIDAD FEDERATIVA 2011

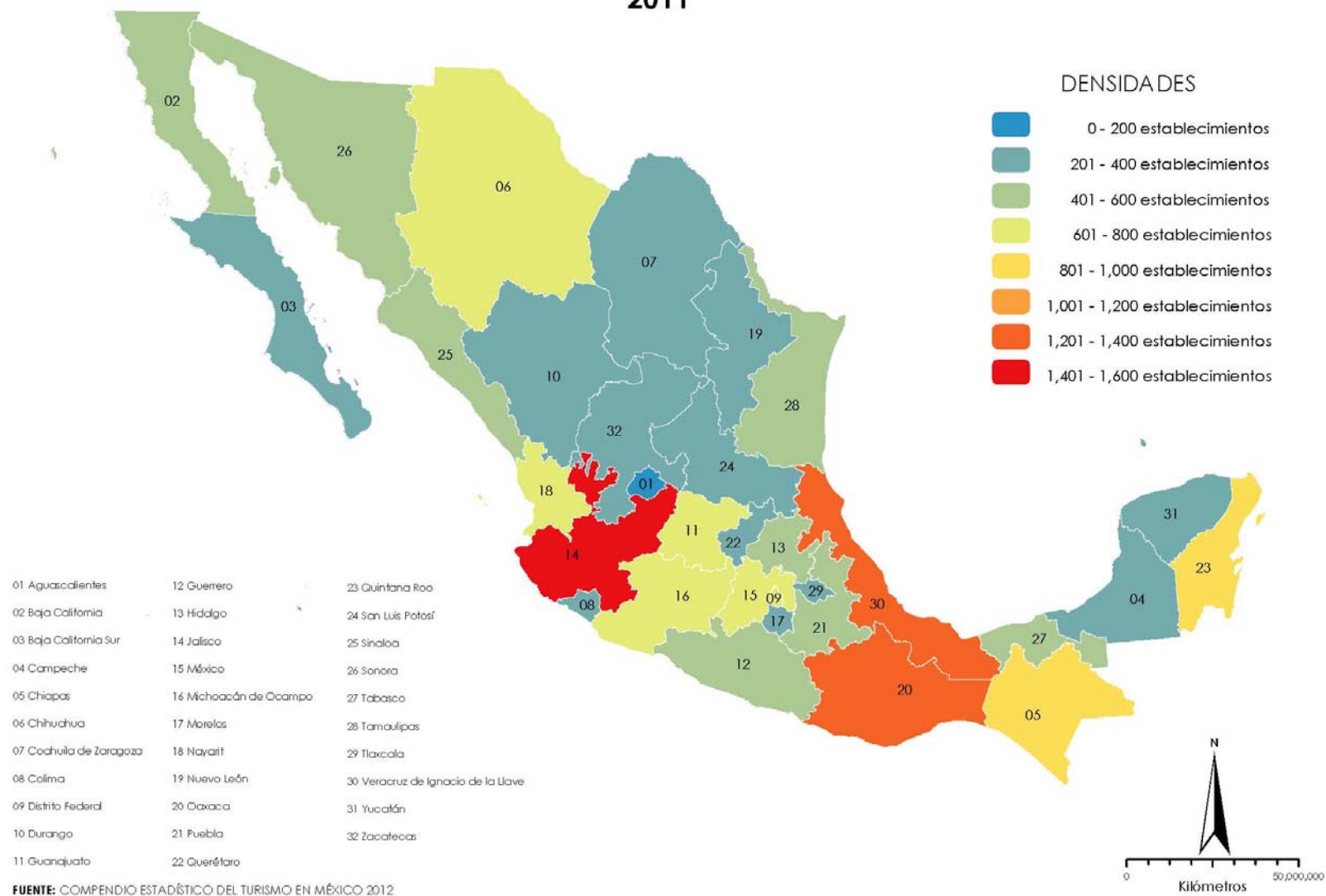

Рис. 4. Заклади проживання, зареєстровані по регіонах Мексики в 2011 році

ESTABLECIMIENTOS DE HOSPEDAJE REGISTRADOS POR ESTABLECIMIENTOS DE PREPARACIÓN Y SERVICIO DE ALIMENTOS Y BEBIDAS CON CATEGORÍA TURÍSTICA POR ENTIDAD FEDERATIVA 2011

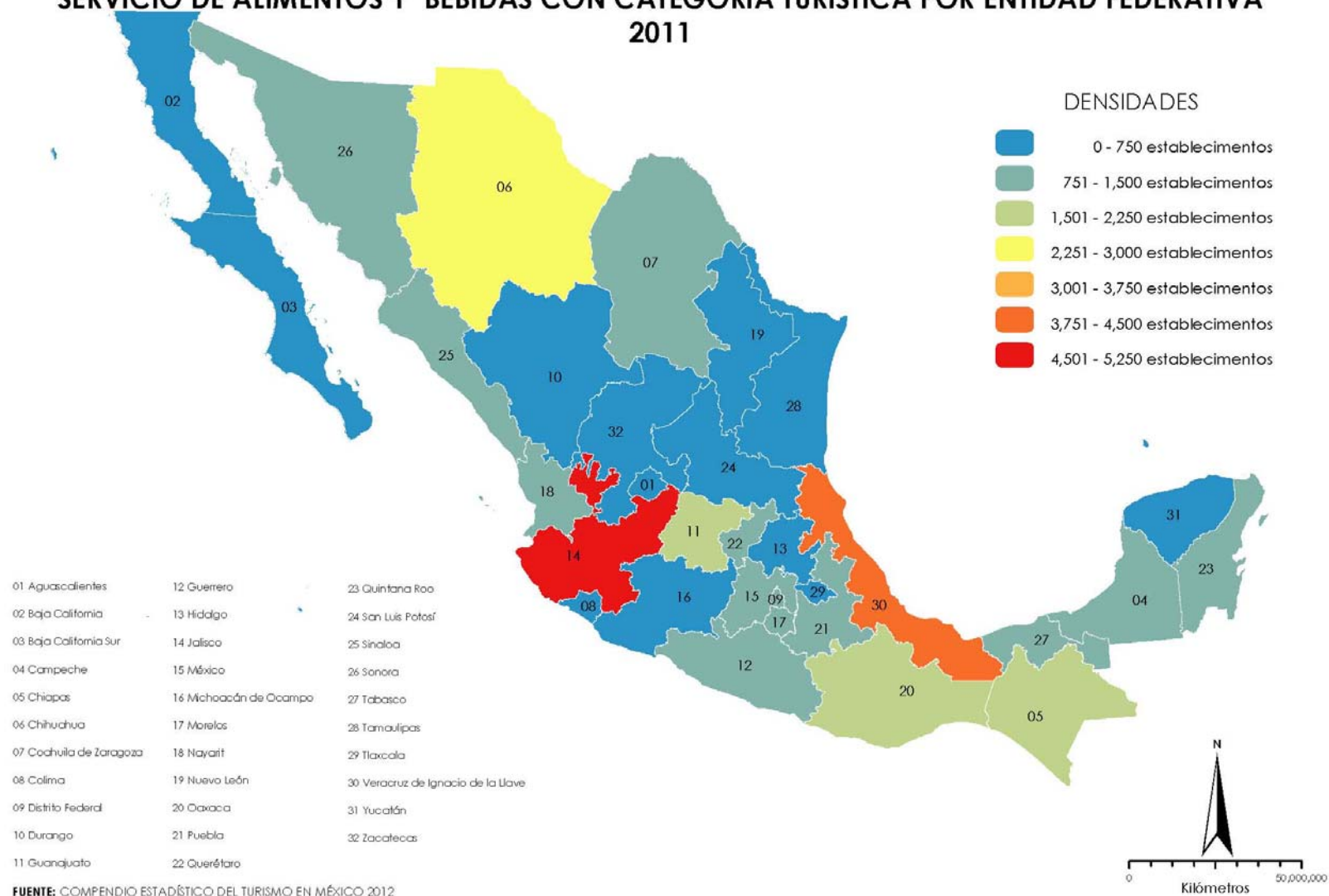

Рис. 5. Заклади проживання та харчування туристичних категорій по регіонах Мексики в 2011 році

Рис. 6. Базилика Діви Марії Гваделупської, Мехіко

До Богородиці Гваделупської щорічно здійснює паломництво 14 мільйонів чоловік — найбільший показник в світі.

Рис. 7. Панорама курорту Канкун (півострів Юкатан, штат Кінтана-Роо)

Рис. 8. Панорама курорту Акапулько (штат Герреро)

Рис. 9. Панорама курорту Пуэрто-Вальярта (штат Халиско)

Рис. 10. Гвадалахара, кафедральный собор (штат Халиско)

Рис. 11. Гвадалахара, базиліка Діви Марії де Сапопан (штат Халіско)

Рис. 12. Пейзаж біля Лос-Кабоса (штат Південна Каліфорнія)

Рис. 13. Пейзаж біля Лос-Кабоса (штат Південна Каліфорнія)